

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Det unge Tyskland (1890)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 681. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes06-shoot-idm139753868068736/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

mægtig Indflydelse paa Følelseslivet som Byrons. Af det attende Aarhundredes store Aander er Goethe, Jean Paul, Heinse, Hegel dem, fra hvem den tydeligst paaaiselige Paavirkning udgaar. Romantikerne indvirker dels som Lærere og Mestere (Wilhelm Schlegel, Brentano, Chamisso) dels som Modstandere (Tieck). Börne og Heine bestemmer med deres saa forskelligartede Genialitet i Kraft af det fælles Grundtræk af Stridbarhed den hele Tidsalder.

Men hvilken Rigdom paa oprindelige Personligheder! Man kaste Blikket ud over dette Kvindegalleri: Rahel og Bettina i deres Forhold til Goethe, Henriette Herz og Jeannette Wohl i deres Forhold til Börne, Heine's La Mouche, Immermanns Elisa, og Fyrstinde Pückler eller Charlotte Stieglitz i Forholdet til deres Mænd! Eller man lade Blikket glide hen over Mandsportræterne i denne Billedsal: Verdensmænd og Skribenter som Varnhagen og Pückler, stolte, stive Figurer som Platen og Immermann, Aasyn, der er lutter Liv og Ild som Börnes og Heines, sære, mandhaftige Skikkelser som Jacoby, kongelige Skikkelser som Feuerbach, fanatisk Vrængende som Menzel, enlige store og smaa Digtere som Rückert, Heibel, Ludwig, Scherenberg, Urostiftere som Wienbarg og Gutzkow, smidige Evner som Laube og Mundt, svage Melankolikere som Stieglitz, djærve, kraftfulde Sangere som Hoffmann og Freiligrath, umodne Karakterer som Herwegh, tvivlsomme Karakterer som Dingelstedt og Meissner, tapre Mænd som Sallet, Hartmann og Prutz. Ogsaa hvor deres Frembringelser ikke er af ypperste Rang, studerer man dem selv med den højeste Interesse.

Og dog vil Fremstillingen her tilfulde kun forstaaes af Den, der ser den i dens Sammenhæng med de tidligere Dele af det Værk, hvorfra den er et Led, altsaa som sidste Akt af et stort, historisk Drama.

Heensigten var, som det siges i Værkets første Linjer: gennem Studiet af visse Hovedgrupper og Hovedbevægelser i den europæiske Literatur at give Grundridset til en Psykologi af det 19de Aarhundredes første Halvdel. Aaret 1848, der betegner et historisk Vendepunkt og derved en foreløbig Afslutning, var allerede der angivet som den Grænse, til hvilken det var Forfatterens Agt at følge Udviklingens Gang. Hans første Gerning